

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta sekä turvavarastolain, tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain ja varmuusvarastointimaksusta annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki huoltovarmuuden turvaamisesta sekä muutettavaksi turvavarastolakia, tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilakia ja varmuusvarastointimaksusta annettua lakia. Ehdotettu laki huoltovarmuuden turvaamisesta korvaisi nykyisen valtion varmuusvarastolain. Kauppa- ja teollisuusministeriön ja puolustustaloudellisen suunnittelukunnan puolustustaloudellista varautumista koskevat organisaatiot yhdistettäisiin perustettavaan Huoltovarmuuskeskukseen. Keskus olisi valtion laitos, jolle kuuluisivat siviilisektorin huoltovarmuuteen ja puolustustaloudelliseen varautumiseen liittyvät operatiiviset tehtävät valmiuslain mukaisesti. Huoltovarmuuskeskus toimisi asiantuntijaviranomaisena sekä tiettyjä operatiivisia toimintoja toteuttavana valtion laitoksena. Kauppa- ja teollisuusministeriöltä siirtyisivät Huoltovarmuuskeskukseen osa turvavarastolain nojalla kauppa- ja teollisuusministeriölle kuuluvista turvavarastointiin liittyvistä tehtävistä sekä osa tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain nojalla samoin kauppa- ja teollisuusministeriölle kuuluvista tehtävistä. Lisäksi varmuusvarastointimaksusta annetun lain ja -asetuksen nojalla kauppa- ja teollisuusministeriölle kuuluvat tehtävät siirtyisivät Huoltovarmuuskeskukseen.

Huoltovarmuuskeskuksen perustamisella lakautettaisiin kauppa- ja teollisuusministeriön alainen valtion varmuusvarastorahasto, jonka

tehtäviä jatkaisi Huoltovarmuuskeskus. Huoltovarmuuskeskuksessa toimisi huoltovarmuusrahasto, joka olisi varmuusvarastorahaston tavoin valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Huoltovarmuusrahasto muodostuisi varmuusvarastointimaksusta annetun lain nojalla kannettavista varmuusvarastointimaksun ja muiden valtion varmuusvarastointia varten mahdollisesti säädettävien maksujen kertymästä sekä toiminnasta mahdollisesti syntyvästä muusta tuotosta.

Huoltovarmuuskeskuksen hallinnon yleistä varautumista poikkeusoloihin koordinoisi valtioneuvosto ja vastuu huoltovarmuuden kehittämisestä kuuluisi kauppa- ja teollisuusministeriölle. Huoltovarmuuskeskuksen toimintaa johtaisi valtioneuvoston nimittämä johtokunta, jossa olisivat edustettuina kaikki keskeiset yhteistoimintaosapuolet. Huoltovarmuuskeskuksessa olisi työsopimussuhteinen ylijohdaja. Varmuusvarastorahaston hallinnon siirtyminen kauppa- ja teollisuusministeriöstä Huoltovarmuuskeskukseen merkitsisi neljän virkamiehen siirtymistä kauppa- ja teollisuusministeriöstä perustettavaan Huoltovarmuuskeskukseen.

Esitys liittyy valtion vuoden 1993 talousarvioesitykseen ja tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	1. Lakiehdotusten perustelut	8
1.1. Tavoitteet	3	1.1. Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ...	8
1.1.1. Tarve suojautua taloudellisilta häiriöiltä	3	1.2. Turvavarastolaki	11
1.1.2. Varautumistilanteet	3	1.3. Tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilaki	11
1.2. Taloudellinen integraatio ja eräät kansainväliset sopimusjärjestelyt	3	1.4. Varmuusvarastointimaksusta annettu laki	12
1.2.1. Yleistä	3	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	12
1.2.2. EY:n nykyiset ja kehitteillä olevat toimivaltuudet ja tavoitteet	3	3. Voimaantulo	12
1.2.3. Kansainvälinen energiajärjestö	4	4. Sääntämjärjestys	12
1.3. Keinot	4	LAKITEKSTIT	
1.3.1. Turvattavat toiminnot	4	1. Laki huoltovarmuuden turvaamisesta	12
1.3.2. Materiaalinen varautuminen	4	2. Laki turvavarastolain muuttamisesta	14
1.3.3. Hallinnollinen valmius	5	3. Laki tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta	15
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	5	4. Laki varmuusvarastointimaksusta annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta	16
2.1. Nykyinen tilanne	5	LIITE	17
2.1.1. Lainsäädäntö	5	Rinnakkaistekstit	17
2.1.2. Noudatetut tavoitteet ja käytäntö	6	2. Laki turvavarastolain muuttamisesta	17
2.1.3. Tilanne eräissä muissa maissa	6	3. Laki tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta	18
2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	7	4. Laki varmuusvarastointimaksusta annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta	19
2.2.1. Valmisteluelimet	7		
2.2.2. Lausunnonantajat	7		
3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	7		
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	8		
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	8		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

1.1.1. Tarve suojautua taloudellisilta häiriöiltä

Yksilön kannalta ensisijaisin ja häntä lähinnä oleva turvallisuustarve on jokapäiväisten toimeentuloedellytysten vähimmäistason eli perushuollon turvaaminen. Turvallisuustarpeen täyttäminen on perinteisesti katsottu julkisen vallan keskeiseksi tehtäväksi.

Turvallisuuden ja toimeentulon takaaminen edellyttää perushyödykkeiden saatavuutta sekä talouden ja yhteiskunnan infrastruktuurin keskeisten järjestelmien säilymistä toimintakykyisinä. Tämän esityksen tarkoituksena on luoda edellytykset näiden keskeisten taloudellisten toimintojen turvaamiselle kaikissa oloissa.

Toimeentulon takaaminen edellyttää maan talouden ydinosaisten säilymistä toimintakykyisinä kaikissa oloissa. Terve ja monipuolinen talouselämä muodostaa pohjan selviytymiselle poikkeuksellisinä aikoina. Talouden luontaisen sopeutumiskyvyn lisäksi tarvitaan tiettyjä materiaalisia varautumistoimia sekä poikkeusolojen varalta tehtyjä suunnitelmia, valmisteluja ja järjestelyjä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen varmistamiseksi. Nämä toimenpiteet talouden luontaisen kriisinkestokyvyn tukena muodostavat maan huoltovarmuuden.

Huoltovarmuuden kehittämisen on oltava yhteiskunnan kaikki elintärkeät toiminnot kattavaa, suunnitelmallista ja pitkäjänteistä ja sen on perustuttava yhtenäisille tavoitteille, jotta huoltovarmuuden eri alat kehittyvät samassa aikataulussa ja jotta saavutetaan perushuollon eri alat kattava yhtenäinen valmius. Yhtenäinen ja kattava tavoitteenasettelu sekä yhtenäinen hallinto ja rahoitus varmistavat myös huoltovarmuuden kehittämiseen ohjattujen voimavarojen mahdollisimman tehokkaan käytön.

1.1.2. Varautumistilanteet

Huoltovarmuus voi joutua uhatuksi esimerkiksi sotilaallisen tai muun kriisin taikka suuronnottomuuden johdosta. Uhka voi tulla ulkomailta tai kotimaasta. Huoltovarmuuden kan-

nalta on keskeistä, millaisia vaikutuksia poikkeuksellisella tilanteella on talouteen. Puolustusneuvosto on 6 päivänä helmikuuta 1992 määritellyt seuraavat mahdolliset varautumistilanteet valmiussuunnittelua varten:

- normaaliaikaiset häiriötilanteet
- kiristynyt kansainvälinen tilanne
- sodan uhka
- sota
- sodan jälkitila
- suuronnettomuus
- taloudellinen kriisi

Näistä varautumistilanteista taloudellinen kriisi voi esiintyä yksinään tai yhdessä jonkin muun uhkatilanteen kanssa.

Kotimaassa tai ulkomailla sattuva onnettomuus ydinvoiman käytössä vaarantaisi paitsi välittömästi kansalaisten terveyden myös väestön toimeentulon muun muassa vaarantaen elintarviketuotannon ja puhtaan talousveden saannin.

1.2. Taloudellinen integraatio ja eräät kansainväliset sopimusjärjestelyt

1.2.1. Yleistä

Suomen huoltovarmuutta ja kriisiaikaa koskevat säännökset on rakennettu tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT; SopS 15/50), Euroopan vapaakauppaliiton perustamista koskevan konvention (SopS 16/61; EFTA-sopimus) sekä Suomen ja Euroopan talousyhteisön välillä tehdyn sopimuksen (SopS 67/73) määräysten mukaisiksi. Kaikki edellä mainitut sopimukset takaavat kriisiajan säädösuunnittelulle suhteellisen väljät puitteet.

1.2.2. Euroopan yhteisöjen nykyiset ja kehitteillä olevat toimivaltuudet ja tavoitteet

Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksessa (Rooman sopimus) ei ole mainittu turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa Euroopan yhteisöjen (EY) päämääriin kuuluvina. EY:n nykyinen toimivalta ei siten kata edellä mainittuja kysymyksiä, jotka jäävät toistaiseksi kunkin jäsenvaltion omien ratkaisujen varaan. EY:n tämänhetkisistä jäsenistä 11 valtiota on koordinoitunut turvallisuus- ja puolustuspolitiitti-

set linjansa sekä yhteisen puolustuksen ylläpitämisen Pohjois-Atlantin liiton (NATO) jäsenyyden kautta. Vain Irlanti on noudattanut omaa puolueettomuustyyppistä liittoutumattomuuspolitiikkaansa EY:n sisällä.

Maastrichin konferenssissa 7 päivänä helmikuuta 1992 hyväksytyyn ehdotukseen sisältyy tavoitteelliset maininnat siitä, että EY:lle on kehitettävä yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä mahdollisesti myös puolustuspolitiikka.

Mahdollinen EY:n jäsenyys merkitsisi myös Suomelle uusia lähtökohtia huoltovarmuuspolitiikan osalta.

Kauppa- ja teollisuusministeriö on 15 päivänä tammikuuta 1992 asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä on kartoittaa taloudellisen integraation, mukaan lukien Suomen mahdollisen EY-jäsenyyden vaikutuksia Suomen taloudelliseen huoltovarmuuteen. Toimikunnan tulee tehdä tarvittavat esitykset työnsä pohjalta ja saattaa työnsä päätökseen viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1992.

1.2.3. Kansainvälinen energiajärjestö

Suomi on liittynyt 1 päivästä tammikuuta 1992 kansainvälisestä energiaohjelmasta 18 päivänä marraskuuta 1974 Pariisissa tehtyyn sopimukseen (SopS 115/91). Sopimuksessa ovat osallisina kaikki taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) jäsenmaat Ranskaa ja Islantia lukuun ottamatta. Lisäksi sopimuksessa on määräykset sopimusta hallinnoivan kansainvälisen energiajärjestön (International Energy Agency, IEA) toiminnasta, toimielimistä ja järjestön päätöksentekomenettelyistä öljyn saannin häiriötilanteen toteamiseksi ja sopimuspuolten velvoitteiden toimeenpanemiseksi. Suomen liittyminen sopimukseen merkitsi myös jäsenyyttä IEA:ssa. Sopimuksella perustetaan myös kansainvälinen tietojärjestelmä, joka mahdollistaa öljymarkkinoiden ja sopimuspuolten öljyhuollon jatkuvan seurannan.

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehty sopimus sisältää yksityiskohtaisia määräyksiä sopimuspuolten velvollisuuksista ja oikeuksista öljyn saannin häiriötilanteiden varalta. Jäsenmaat sitoutuvat pitämään 90 päivän nettotuontia vastaavia varmuusvarastoja, joilla tasattaisiin öljyn saantihäiriöitä niukkuustilanteessa. Sopimusta hyväksyessään Suomi päätti säilyt-

tää kansalliset varautumistoimet entisellä pohjalla, mikä merkitsi IEA-velvoitteita merkittävästi laajempaa varautumista öljykriisien varalta. Valtion varmuusvarastot ovat sopimusjärjestelyn ulkopuolella.

1.3. Keinot

1.3.1. Turvattavat toiminnot

Ylläpitämällä tuotannollista valmiutta pyritään varmistamaan se, että käytettävissä olevista materiaalisista resursseista saadaan käyttökelpoisia hyödykkeitä myös poikkeusoloissa. Tuotannollista valmiutta voidaan kehittää määrittelemällä ennalta, mikä hyödyketuotanto on välttämätöntä, ja luomalla valmiutta tuotannon ylläpitämiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa erityisesti elintarvikehuollon, energian perushuollon, terveydenhuollon sekä tiettyjen teollisuustuotannon toimien riittävää turvaamista.

Useimmat kulutustavarat ovat teollisesti jalostettuja. Poikkeusoloissa on myös turvattava puolustusvoimien toimintakyvyille välttämätön tuotanto ja mahdollisuuksien mukaan tuotettava vientituotteita tuontimahdollisuuksien varmistamiseksi sekä pyrittävä ennalta turvaamaan talouden elpyminen kriisin lauetua.

Valmius edellyttää teollisuuden ja palvelulinkeinojen toimipaikkakohtaista suunnittelua sekä tuotantoa tukevien toimintojen varmistamista ja työvoiman varaamista kaikkein ankarimpien kriisien varalta. Kriiseihin varautuminen liittyy saumattomana jatkona yritysten normaaliin riskienhallintaan.

Oleellinen osa valmiutta on yhteiskunnan taloutta tukevien perustoimintojen turvaaminen. Tämä merkitsee erilaisten teknisten järjestelmien kuten sähkönsiirron, viestiliikenteen ja tiedottamisen, maksujärjestelmän, vesi- ja jätehuollon ja liikenteen varmistamista.

1.3.2. Materiaalinen varautuminen

Materiaalinen varautuminen merkitsee järjestelyjä, joilla pyritään ennalta turvaamaan, että kriittisiä tuontimateriaaleja on käytettävissä tuonnin jostain syystä keskeytyessä. Keskeisin varautumiskeino on varmuusvarastointi. Tuontihäiriöihin voidaan varautua myös tutkimalla ja valmistelemalla tuontia korvaavaa kotimais-

ta valmistusta. Eräät maat ovat myös pyrkineet sopimuksin turvaamaan kriittisten materiaalien saatavuuden.

Öljyn, kivihiilen ja muiden energiatuotteiden saatavuus vaikuttaa lähes kaikkeen taloudelliseen toimintaan. Eräitä teollisuuden raaka-aineita ja puolivalmisteita on myös välttämättömää hankkia varmuusvarastoihin. Elintarvikehuolto voidaan turvata varmuusvarastoimalla maatalouden ja elintarviketeollisuuden tuoninvaraisia tuotantopanoksia kuten eläinlääkkeitä ja lannoitteiden valmistuksessa tarvittavia kemikaaleja. Huoltovarmuuden kannalta keskeinen viljan varmuusvarastointi on järjestetty Valtion viljavarastossa. Myös terveydenhuollon varmistaminen edellyttää lääkeaineiden ja lääkintämateriaalien varmuusvarastointia.

Taloudellisista syistä varmuusvarastointi on järkevää toteuttaa mahdollisimman matalalla jalostusasteella siten, että varmuusvarastoissa on raaka-aineita eikä valmiita tuotteita. Kansainvälisen työnjaon syveneminen saattaa kaventaa Suomen tuotantorakennetta siten, että tarve varastoida lopputuotteita tai puolivalmisteita kasvaa.

1.3.3. Hallinnollinen valmius

Hallinnollisessa valmiudessa voidaan nähdä kaksi päälohkoa. Hallintoviranomaisten on suunnitelmin ja muin varautumistoimin varmistettava oma toimintakykynsä poikkeusoloissa riittävässä laajuudessa. Valmiuslain (1080/91) 40 ja 53 §:ssä asetetaan hallintoviranomaisille ja muille julkisyhteisöille yleinen varautumisvelvoite.

Säännönmukaisten tehtäviensä lisäksi julkishallinnon on poikkeusoloissa varmistettava yhteiskunnan taloudellisten perustoimintojen ohjaus siten, että niukkojen resurssien avulla voidaan turvata kansalaisten perustoimeentulo ja välttämättömän elinkeinoelämän toiminta sekä yhteiskunnan infrastruktuurin säilyminen.

Voimakkaassa häiriötilanteessa talous on asettaisin ohjattava perushuoltotasolle. Ankarassa kriisissä talouden toimintaa normaalisti ohjaava markkinamekanismi on suurelta osalta korvattava viranomaispäätöksillä. Keskeisten hyödykkeiden tuotanto, kulutus ja ulkomaankauppa on ankarassa kriisissä säännöstelyn piirissä.

Talouden viranomaisohjaus normaalioloissa on viime vuosina voimakkaasti vähentynyt, kun

muun muassa hintojen säännöstelyjärjestelmä on pääosin purettu eikä enää ole olemassa valmista organisaatiota taloudellisten toimintojen yksityiskohtaiseen ohjaamiseen kriisioloissa.

Talouden voimakkaassa häiriötilanteessa käytettäisiin tarpeen mukaan niitä valtuuksia, joista säädetään valmiuslaissa, väestönsuojelulaissa (438/58) ja puolustustilalaisissa (1083/91).

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

Puolustustaloudellisesta suunnittelukunnasta annetun lain (238/60) mukaan ne selvittely-, suunnittelu- ja järjestelytehtävät, jotka ovat tarpeen maan taloudellisen puolustusvalmiuden kehittämiseksi sekä väestön toimeentulon ja talouselämän turvaamiseksi sodan tai sodan vaaran taikka maan ulkopuolella sattuneen sodan tai vaikutuksiltaan siihen verrattavan muun erityisen tapahtuman aiheuttamien poikkeuksellisten olojen aikana, kuuluvat puolustustaloudelliselle suunnittelukunnalle, mikäli niitä ei lailla tai asetuksella ole annettu muun viranomaisen asiaksi. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta on hallinnon ja elinkeinoelämän edustajista koottu laaja organisaatio, joka työskentelee pysyvän komitean tapaan. Suunnittelukunnan työtä yhteensovittaa puolustustalouden suunnittelukeskus, jossa työskentelee 16 vakinaista virkamiestä. Suunnittelukeskuksen tehtävät on sidottu suunnittelukunnan toimenkuvaan. Kyseiset tehtävät siirtyisivät suoraan Huoltovarmuuskeskukselle.

Valtion varmuusvarastoista annetun lain (531/58) perusteella varmuusvarastoja voidaan perustaa ja ylläpitää väestön toimeentulolle, maan huoltovarmuudelle ja elinkeinoelämän toiminnalle välttämättömien raaka-aineiden ja tuotteiden saannin varmistamiseksi. Hankinnat ja varastojen ylläpito rahoitetaan valtion talousarvion ulkopuolisesta varmuusvarastorahastosta. Rahasto toimii kauppa- ja teollisuusministeriön alaisena ja sen hoidossa. Päätösvaltaa rahaston asioissa käyttää valtioneuvoston nimeämä johtokunta. Rahastoon tuloutetaan varmuusvarastointimaksusta annetun lain

(1105/83) perusteella kannettava varmuusvarastointimaksu.

Valtion varmuusvarastointia tukee turvavarastolaki (970/82). Järjestelmän puitteissa yritykset perustavat valtion tuella ylimääräisiä materiaalivarastoja oman toimintansa turvaamiseksi. Varastojen käyttöönotto on sallittu vain kauppa- ja teollisuusministeriön luvalla, jonka se voi myöntää varastoidun materiaalin saantihäiriön yhteydessä.

Tuontipolttoaineiden osalta on voimassa tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilaki (303/83) ja eräiden lääkeaineiden osalta lääkkeiden velvoitevarastointilaki (402/84). Maahantuojien ja suurimpien käyttäjien pitämät velvoitevarastot vastaavat 5—10 kuukauden normaalikulutusta.

Viljan varmuusvarastointi perustuu Valtion viljavarastosta annettuun lakiin (1124/89). Varmuusvarastoissa on leipäviljaa, rehuviljaa, siemenviljaa ja nurmikasvien siementä.

Hallinnollisen valmiuden keskeisen osan muodostaa valmiuslainsäädäntö eli valmiuslaki, puolustustilalaki ja väestönsuojelulaki. Näiden lakien avulla on mahdollista käynnistää nopeasti tarvittavat viranomais-toimet sekä ylläpitää jatkuvaa valmiutta talouden säätelemiseksi näissä laeissa määritellyissä poikkeusoloissa.

2.1.2. Noudatetut tavoitteet ja käytäntö

Valtioneuvosto teki 14 päivänä heinäkuuta 1988 päätöksen huoltovarmuuden yleistavoitteista suunnittelun ja toteutuksen perusteiksi (16/070/88 KTM). Päätös ei perustu suoranaisesti lainsäädäntöön, vaan on luonteeltaan periaatepäätös.

Päätös määrittelee varautumisen ensisijaisiksi kohdealueiksi elintarvikehuollon, vaatetushuollon, terveydenhuollon ja asumisen sekä yhteiskunnan infrastruktuurin osien kuten energiahuollon, maksu- ja tietoliikenteen, kuljetusten ja tiedotuksen vähimmäistarpeiden tyydyttäminen. Näiden perushuollon alueiden lisäksi huoltovarmuuden tulee kattaa myös puolustusvoimia palvelevan teollisuuden tarpeet. Myös ulkomaankaupan ja vientituotannon edellytyksistä on huolehdittava. Huoltovarmuus on turvattava ankarassa kriisissä, jossa ulkomaankauppa on pääosin tyrehtynyt, vähintään vuoden ajaksi. Tämän lisäksi talouselämän tulee pystyä toimimaan lähes normaalitasolla 4—6 kuu-

kautta kestävässä taloudellisissa kriiseissä pääasiassa omin voimavaroin.

Valtion varmuusvarastoissa on huomattavat määrät öljytuotteita, teollisuuden raaka-aineita ja eräitä lääkintämateriaaleja. Varastojen arvo vuoden 1991 lopussa oli noin 3 500 miljoonaa markkaa. Varastot on rahoitettu varmuusvarastointimaksulla, jonka tuotto on viime vuosina vaihdellut 220 ja 260 miljoonan markan välillä. Varmuusvarastointiin liittyvät käytännön toimet hoidetaan kauppa- ja teollisuusministeriössä ja puolustustalouden suunnittelukeskuksessa. Näiden toimien hoitaminen ministeriössä ei ole tarkoituksenmukaista eikä puolustustalouden suunnittelukeskus erityisesti luottamusmiespohjaisen päätöksentekojärjestelmänsä vuoksi ole tarkoituksenmukainen yksikkö hoitamaan valtion varmuusvarastointia. Myös turva- ja velvoitevarastoinnin hallinto-tehtävät hoidetaan kauppa- ja teollisuusministeriössä.

2.1.3. Tilanne eräissä muissa maissa

Ruotsi. Ruotsilla on kattava siviilipuolustusjärjestelmä, johon sisältyy huoltovarmuuden turvaaminen. Huoltovarmuuden turvaaminen perustuu siellä samaan tapaan kuin Suomessa ajatukseen, että maan pitää pystyä tulemaan kriisitilanteessa toimeen omin voimavaroin. Ruotsin huoltovarmuusjärjestelmä on hyvin viranomaisvetoinen. Yleisvastuu kuuluu Överstyrelsen för Civil Beredskap -nimiselle keskusvirastolle. Lääninhallituksissa on myös huoltovarmuutta hoitavat yksiköt.

Saksa. Jäsenyys EY:ssä ja NATO:ssa vaikuttaa voimakkaasti taloudelliseen puolustusvalmiuteen Saksassa. Perustuslain mukaan siviilimaanpuolustus, johon sisältyy huoltovarmuuden turvaaminen, kuuluu liittovaltion toimialaan. EY:n toimialaan ei kuulu huoltovarmuuden turvaaminen, mutta Saksassa katsotaan, ettei EY voi öljyhuoltoa lukuun ottamatta joutua saartotoimenpiteiden kohteeksi, koska yhteisön osuus koko maailman-kaupassa on mittava. Yhteisön sisällä ei saartotoimenpiteitä katsota voivan syntyä.

Tanska. Tanskalla on kansallinen tavoitteenasettelu ja organisaatio huoltovarmuuden turvaamiseksi. Yleistavoitteena on maanpuolustuksen tukeminen ylläpitämällä hallinnon toimintakykyä ja yhteiskuntarauhaa, vahvistamalla maan tuotantokykyä sekä varmistamalla

kuljetukset. Valmiussuunnittelua Tanskassa koordinoi Civilforssvarsstyrelsen-niminen virasto, jonka erityisvastuulla ovat hallinto, terveydenhuolto ja suhteet julkiseen sanaan. Muut tehtävät on jaettu ministeriöille ja kunnille.

Sveitsi. Sveitsissä on perustuslakiin pohjautuva tuore lainsäädäntö taloudellisesta varautumisesta. Varautuminen perustuu perusteellisesti valmisteltuun ja kansainväliseen tilanteeseen sopeutettuun suunnitelmaan. Vastuuviranomainen liittovaltion tasolla on Bundesamt für Wirtschaftliche Landesverteidigung -niminen laitos. Freiburgin yliopisto pitää yllä kriisivalmiussuunnitelmaa viranomaisten antamien ohjeiden mukaan.

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

2.2.1. Valmisteluelimet

Puolustustaloudellisen suunnittelukunnan ja puolustusneuvoston aloitteesta kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 31 päivänä tammikuuta 1991 huoltovarmuuden rahoitustyöryhmän selvittämään huoltovarmuuden rahoittamista ja voimavarojen kohdentamista. Työryhmä korosti varmuusvarastoinnin lisäksi muiden varautumiskeinojen tärkeyttä. Työryhmän mukaan eräissä tapauksissa tulisi voida rahoittaa julkisista varoista myös huoltovarmuutta tukevia käyttömaisyksinvestointeja, laitteistojen kahdentamista, varajärjestelmiä ja koevalmistusta sekä korvaavan tuotannon valmiuteen liittyviä valmisteluja samoin kuin kriisivalmiutta lisäävää atk- ja järjestelmäsuunnittelua kuten varaosatiehopankkeja.

Huoltovarmuuden rahoitustyöryhmä esitti myös organisaation uudistamista siten, että huoltovarmuuden eri osa-alueiden toteutus ja rahoitus olisivat yhtenäisiä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi työryhmä esitti valtion laitokseksi organisoidun keskuksen perustamista.

2.2.2. Lausunnonantajat

Esityksen pykäläehdotukset perustuvat huoltovarmuuden rahoitustyöryhmän ehdotukseen uuden Huoltovarmuuskeskuksen perustamisesta. Kauppa- ja teollisuusministeriö pyysi huoltovarmuuden rahoitustyöryhmän mietinnöstä lausunnot seuraavilta tahoilta: kauppa- ja teollisuusministeriön energiaosasto ja teollisuus-

osasto, ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, sisäasiainministeriö sekä puolustustaloudellinen suunnittelukunta. Lausunnoista on laadittu yhteenveto. Tehdyt huomautukset koskivat lähinnä perustettavaksi ehdotetun Huoltovarmuuskeskuksen ja sektoriviranomaisten välistä työnjakoa.

Esityksen valmistelun loppuvaiheessa kauppa- ja teollisuusministeriö pyysi lausunnot vielä puolustusneuvostolta sekä uudelleen puolustustaloudelliselta suunnittelukunnalta.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi Huoltovarmuuskeskus, jolle kuuluisivat nykyiset puolustustalouden suunnittelukeskuksen tehtävät sekä valtion varmuusvarastointi, turvavarastointi ja velvoitevarastointi erivapauspäätöksiä lukuun ottamatta. Huoltovarmuuskeskus olisi valtion laitos, jonka tavoitteena huoltovarmuuden edistämisen ohella olisi mahdollisimman tehokas taloudellinen toiminta varmuusvarastointiin liittyvissä kauppatoimissa. Uudistuksella saavutettaisiin tehokkuusetuja yhdistämällä kaksi pientä organisaatiota yhdeksi ja siirtämällä huoltovarmuuden turvaamiseen liittyvät käytännön toimet kokonaan ministeriöstä erityisviranomaiselle. Toimenkuvansa mukaisesti uusi laitos olisi organisoitava operatiivisen toiminnan ja päätöksenteon kannalta mahdollisimman tehokkaaksi.

Uudelleenorganisointi ehdotetussa muodossa ei vaatisi uusia henkilöresursseja. Huoltovarmuuskeskuksen perustamisen yhteydessä lakkautettaisiin puolustustalouden suunnittelukeskus, joka on perustettu puolustustaloudellisesta suunnittelukunnasta annetulla asetuksella (239/60). Tällöin lakkautettaisiin suunnittelukeskuksen nykyiset 16 virkaa ja perustettaisiin sama määrä työsuhteisia tehtäviä uuteen Huoltovarmuuskeskukseen.

Varmuusvarastorahaston hallinto siirtyisi kauppa- ja teollisuusministeriöstä huoltovarmuuskeskukselle. Tämä merkitsi neljän virkamiehen työpanoksen vapautumista kauppa- ja teollisuusministeriöstä ja vastaavien työsuhteisten tehtävien perustamista Huoltovarmuuskeskukseen. Varmuusvarastorahaston palvelukses-

sa on kuusi työsopimussuhteista työntekijää, jotka jatkaisivat nykyisissä tehtävissään.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen johdosta valtion talousarviosta voitaisiin poistaa turvavarastointiin osoitetut määrärahat, jotka vuonna 1992 ovat noin 8,5 miljoonaa markkaa. Vastaavasti puolustustalouden suunnittelukeskuksen menot, jotka vuonna 1992 ovat noin 5,8 miljoonaa markkaa voitaisiin poistaa talousarviosta. Uudistuksen jälkeen huoltovarmuuden eri osa-alueiden rahoituslähde olisi yhtenäinen ja varojen osoittamisesta huoltovarmuuden eri lohkoille päätettäisiin yhtenäisesti.

Esitys ei edellyttäisi uutta taloudellista panostusta huoltovarmuuteen. Varmuusvarastointimaksun tuotosta noin puolet menee nykyisen varastotason ylläpitämiseen ja lopulla voidaan tehdä uushankintoja. Pitkällä aikavälillä ja raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen nousun tai rahan arvon alenemisen sekä varojen aiempaa laajemman käyttöalan vuoksi varmuusvarastointimaksun tuottoa jouduttaneen tarkistamaan.

Toiminnan taloudellista tehokkuutta voitaisiin uudistuksen myötä tehostaa asettamalla taloudellinen tulos huoltovarmuuden ohella varmuusvarastoinnin tavoitteeksi. Varastointiin sijoitetusta pääomasta voidaan kauppatoimien tehokkaan valmistelun ja ajoittamisen avulla saada tuottoa vaarantamatta varmuusvarastoinnin varsinaista tarkoitusta.

Esityksellä ei olisi vaikutusta huoltovarmuuden kehittämiseen osoitettaviin määrärahoihin muilla hallinnonaloilla.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Hallitus antaa eduskunnalle erillisen esityksen, jossa ehdotetaan luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) 2 §:n 8 kohdan muuttamista siten, että turvavarastointiin myönnettävän korkotukilainan hyväksyy Huoltovarmuuskeskus. Lain on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti huoltovarmuuden turvaamista koskevan lakiehdotuksen kanssa 1 päivästä tammikuuta 1993.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki huoltovarmuuden turvaamisesta

Huoltovarmuuden turvaamista ei ole tähän mennessä mainittu lainsäädännössä, mutta siihen tähtäviä toimia on toteutettu varmuusvarastolainsäädännön ja puolustustaloudellisesta suunnittelukunnasta annetun lain nojalla. Tässä esityksessä huoltovarmuudella tarkoitetaan varmuutta siitä, että vähimmäistoimeentuloon tarvittavat hyödykkeet pystytään tuottamaan tai tuomaan ulkomailta ja saattamaan kansalaisten ulottuville. Huoltovarmuuteen liittyy välttämättömän ydintalouden turvaaminen, mikä on välttämätöntä nykyaikaisen yhteiskunnan toimivuuden kannalta. Lisäksi on turvattava puolustusvoimille tavaroita toimittavan teollisuuden toimintakyky.

Lain tarkoitus ja tavoitteet

1 §. Pykälässä todettaisiin huoltovarmuuden käsite ja asetettaisiin hallinnolle tehtävä täyttää kansalaisten keskeisin turvallisuustarve. Väestön toimeentulo edellyttää tiettyjen keskeisten talouselämän lohkojen jatkuvaa toimintakykyä. Pykälä vastaa valmiuslain 1 §:ää sillä rajauksella, että tämä laki koskisi ainoastaan taloudellisia toimintoja, kun taas valmiuslaki on luonteeltaan yleinen. Tämän lain painopiste olisi ennakoivissa toimenpiteissä, mikä on ilmaistu sanoissa ”poikkeusolojen varalta”. Laki kohdistaisi velvoitteita vain viranomaisille, mutta tarjoaisi yhteistyöpuitteet viranomaisten ja yksityisen elinkeinoelämän välille.

2 §. Pykälässä asetetaan huoltovarmuuden tavoitteet yleisellä tasolla. Keskeinen käsite on

valmius. Valmius saavutetaan huolehtimalla laissa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan huoltovarmuuden tavoitteiden konkretisoiminen valtioneuvoston tehtäväksi. Valtioneuvosto on aieminkin asettanut huoltovarmuustavoitteita, mutta tämä on tapahtunut vailla säädöspohjaa. Varautumisen tarve voi vaihdella kansainvälisen poliittisen ja taloudellisen tilanteen tai muuttuvien ympäristöolojen mukaan ja tavoitteiden on seurattava näitä muutoksia. Tavoitteita asetettaessa on otettava huomioon väestön todelliset toimeentuloedellytykset sekä se, että nykyaikainen yhteiskunta tarvitsee tietyn ydintalouden jatkuvuuden pysyäkseen toimintakykyisenä.

Pykälän 3 momentissa on viittaus valmiuslainsäädäntöön, jossa säädettyjä valtuuksia saatetaan tarvita voimakkaissa talouden häiriötilanteissa.

Valtion varmuusvarastointi

3 §. Varmuusvarastointi on yksi keskeisimmistä huoltovarmuuden turvaamiskeinoista. Se edellyttää huomattavaa taloudellista panostusta. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista säätää laissa, mihin tarkoitukseen varmuusvarastoja voidaan perustaa ja ylläpitää.

Pykälän 2 momenttiin on otettu maininta siitä, miten varmuusvarastojen käyttöönosta poikkeuksellisissa oloissa päätetään. Tämä päätösvalta kuuluu luontevasti valtioneuvostolle, joka vastaa valmiussuunnittelusta ja hallinnon toiminnasta poikkeusoloissa. Tämä lainkohta koskisi vain varastojen käyttöä poikkeuksellisissa oloissa.

Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

4 §. Hallinnon yleistä varautumista poikkeusoloihin johtaa ja koordinoi valtioneuvoston kanslia. Vastuu huoltovarmuuden kehittämistä kuuluu luontevasti kauppa- ja teollisuusministeriölle, koska huoltovarmuus on nimenomaan taloudellinen asia ja tiukasti sidoksissa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valmiuslakiin viitaten kunkin hallinnonalan velvollisuuksista huolehtia huoltovarmuuden turvaamisesta siltä osin kuin turvattava toiminto kuuluu asianomaisen viranomaisen toimialaan.

Momentti ei varsinaisesti lisää viranomaisten velvoitteita siitä, mitä säädetään valmiuslaissa, mutta säännös on tarpeen, jotta esitys kattaisi koko huoltovarmuuden kentän.

5 §. Huoltovarmuuden kehittämistä vastaavaksi erityisyksiköksi ehdotetaan perustettavaksi Huoltovarmuuskeskus. Huoltovarmuuskeskus olisi asiantuntijaviranomainen sekä toisaalta tiettyjä operatiivisia tehtäviä ja varmuusvarastointia toteuttava valtion laitos.

Edellisessä pykälässä säädettävän yleisvastuun mukaisesti Huoltovarmuuskeskus toimisi kauppa- ja teollisuusministeriön alaisuudessa.

6 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen toimenkuva. Toimenkuva koostuisi kolmesta tasosta. Huoltovarmuuskeskus olisi elinkeinoelämän ja hallinnon yhteistyötä koordinoiva toimielin samaan tapaan kuin nykyinen puolustustalouden suunnittelukeskus. Toinen tehtävä olisi poikkiallinen koordinointirooli, joka koskisi kaikkea taloudellista varautumista hallinnossa. Lisäksi Huoltovarmuuskeskus hoitaisi tiettyjä operatiivisia tehtäviä kuten varmuusvarastointia sekä sellaisia toimia, jotka eivät kuulu minkään muun valtion viranomaisen toimialaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin varmuusvarastoinnin toteuttamisessa noudatettavasta liikeperiaatteesta. Tämä tarkoittaisi sitä, että Huoltovarmuuskeskus pyrki varmuusvarastoinnissa taloudellisesti mahdollisimman tehokkaaseen toimintaan sekä tulojen hankintaan kauppatoimien yhteydessä. Tuloja voitaisiin hankkia ajoittamalla materiaalien ostoja ja myyntejä kaupallisten näkökohtien mukaan. Koska toiminnan tarkoituksena olisi varmuusvarastointi, tulonhankinta ei kuitenkaan saisi olla keskeisin tavoite.

Huoltovarmuuskeskuksella olisi eräitä valtion liikelaitosta muistuttavia piirteitä, ennen muuta laajahko kaupallinen toiminta. Keskusta ei kuitenkaan voi luontevasti järjestää liikelaitoksen muotoon, koska sillä ei ole selkeää myytävää tuotetta eikä asiakaskuntaa. Huoltovarmuuskeskuksen taloudellisesti merkittävin toiminta olisi materiaalien varastointi, joka ei muodosta liikelaitoksen perustaksi sopivaa liiketoiminta-ajatusta eikä tuottoa sijoitetulle pääomalle.

7 §. Ylintä päätösvaltaa Huoltovarmuuskeskuksessa käyttäisi johtokunta, jossa olisi keskeisten ministeriöiden ja puolustusvoimien li-

säksi elinkeinoelämän edustus. Koska varmuusvarastointiin liittyvät kauppatoimet edellyttävät nopeaa päätöksentekojärjestelmää, on perusteltua säätää mahdollisuus jakaa johtokunta pienempiin yksiköihin tarpeen mukaan.

8 §. Pykälän mukaan Huoltovarmuuskeskuksen henkilöstö olisi työsopimussuhteessa. Henkilöstön palkkaus, eläkkeet ja muut henkilöstökulut katettaisiin huoltovarmuusrahastosta. Ylijohtajan ja henkilöstön ottamisesta, tehtävistä ja etuuksista säädettäisiin asetuksella. Puolustustalouden suunnittelukeskuksen henkilöstö ja kauppa- ja teollisuusministeriöstä lakkautettavista viroista vastaavia tehtäviä hoitavat henkilöt voisivat siirtyä Huoltovarmuuskeskuksen toimiin vanhoina työntekijöinä.

9 §. Huoltovarmuuskeskus olisi taloudellisesti itsenäinen ja sen kirjanpito ja laskentatoimi järjestettäisiin keskuksen toiminnan, ennen kaikkea kauppatoimien ja materiaalihallinnon kannalta tarkoituksenmukaiseksi. Huoltovarmuuskeskus käyttäisi mittavia rahavaroja ja sen tilintarkastus tulisi järjestää sen mukaiseksi. Asiasta säädettäisiin asetuksella.

10 §. Pykälän mukaan Huoltovarmuuskeskus kantaisi ja vastaisi sekä valvoisi tuomioistuimessa, viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta kaikissa Huoltovarmuuskeskuksen toimialaa koskevissa asioissa. Vaikkei Huoltovarmuuskeskus olisi itsenäinen oikeussubjekti, ehdotetaan pykälässä, että yleistoimivalta Huoltovarmuuskeskuksen toimialaa koskevissa asioissa on lähtökohtaisesti sillä itsellään ja se voi täten esiintyä asianosaisena omaa toimialaansa koskevissa kysymyksissä. Tämä olisi tarpeen, koska keskus tekisi huomattavia siviilioikeudellisia sitoumuksia, joiden oikeudellisen aseman tulee olla selkeä.

Huoltovarmuuden rahoittaminen

11 §. Pykälässä säädettäisiin huoltovarmuuden turvaamiseen käytettävissä olevista varoista. Pykälän 1 momentin mukaan huoltovarmuuden rahoittamisen perustana olisi nykyisen käytännön mukaisesti valtion talousarvion ulkopuolinen huoltovarmuusrahasto. Rahastoon tuloutettaisiin samoin nykyiseen tapaan varmuusvarastointimaksun tuotto. Maksu olisi se panostus, joka julkisista varoista ohjataan huoltovarmuuteen.

Varmuusvarastoja on luotava ja ylläpidettävä pitkäjärjenteisesti ja toiminnan on oltava

jatkuva. Varmuusvarastoinnin järjestäminen kaupallisesti tehokkaaksi edellyttää myös kaupalliseen toimintaan soveltuvaan organisaatiota ja rahoitusta. Näin on erityisesti materiaalien myynnin osalta, mikä ei ole tyyppillistä valtionhallinnon toimintaa. Varmuusvarastointiin sisältyy myös eräitä salassapitonäkökohtia. Tästä syystä on perusteltua säilyttää toiminta valtion talousarvion ulkopuoliseen rahastointiin perustuvana kuten se on ollut tähänkin asti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyiseen tapaan, että myyntitulot käytettäisiin uudelleen samaan tarkoitukseen. Materiaaleja on kierrätettävä niiden laadun säilyttämiseksi. Ehdotus poikkeaisi vanhasta laista siinä, että huoltovarmuuden turvaaminen huomioon ottaen rahaston pääomalla olisi mahdollista hankkia tuottoa kauppatoimien avulla. Varojen käyttäminen uudelleen samaan tarkoitukseen on luonnollinen seuraus toiminnan luonteesta ja se on tehokkaan kaupallisen toiminnan edellytys.

Huoltovarmuuskeskuksesta tulisi asiantuntijaelin, joka eräänä toimintamuotonaan tuottaisi elinkeinoelämälle ja julkiselle palvelutuotannolle sekä alan järjestöille ohjeistusta ja koulutusta yrityksen toimintojen turvaamiseksi erilaisten häiriötilanteiden varalta ja muita alan palveluja. Tästä toiminnasta Huoltovarmuuskeskus voisi periä maksuja palvelujen käyttäjiltä kuten pykälän 3 momentissa ehdotetaan. Palvelut hinnoiteltaisiin sen mukaan, mitä vastaavista palveluista vapailla markkinoilla maksetaan.

12 §. Pykälä koskisi huoltovarmuusrahaston pääomataloutta. Pykälän 1 momentissa olisi selkeyden vuoksi säännökset siitä, mistä rahaston pääoma muodostuisi. Varmuusvarastoitujen tavaroiden ja kauppatoimiin liittyvien saatavien lisäksi rahaston pääomaan kuuluisivat rahaston omat varastorakennukset ja -rakennelmat sekä varastokiinteistöt. Osa varastoista olisi nykyiseen tapaan sijoitettuna vuokrattuihin tiloihin. Rahasto voisi myös toimintatarkoituksensa rajoissa omistaa arvopapereita ja tuloa tuottavia oikeuksia samoin edellytyksin kuin valtion liikelaitokset. Rahaston pääoma kasvaisi siihen tuloutettujen varmuusvarastointimaksujen määrällä.

Rahaston pääoma voisi alentua kauppatoimissa syntyvien tappioiden tai muiden menestysten seurauksena taikka valtioneuvoston niin päättäessä 2 momentin mukaisesti.

13 §. Pykälässä ehdotetaan, että Huoltovarmuuskeskuksella olisi pysyvä lainanottovaltuus valtioneuvoston asettamin ehdoin. Tämä on tarpeen niitä tilanteita varten, joissa valmiutta on ennalta arvaamattoman syyn vuoksi nopeasti kohotettava eikä ole mahdollisuutta odottaa valtion talousarviossa myönnettäviä määrärahoja tai varojen kertymistä varmuusvarastointimaksusta. Kumottavaksi ehdotetussa valtion varmuusvarastoista annetussa laissa on vastaava 300 miljoonan markan suuruinen pysyvä lainanottovaltuus. Ehdotettavan 600 miljoonan markan lainanottovaltuuden arvioidaan olevan riittävä äkillistä huoltovarmuuden kohottamistarvetta varten ottaen huomioon nykyiset raaka-aineiden ja energiatuotteiden hinnat.

14 §. Rahaston omistamien kiinteistöjen osalta on viitattu valtion kiinteistöjä koskevaan yleiseen lainsäädäntöön, jonka mukaan kiinteän omaisuuden luovutus edellyttää valtioneuvoston päätöstä. Rahaston pääomatalouden vuoksi ehdotetaan 1 momenttiin sisällytettäväksi maininta kiinteistöjen tuoton ja mahdollisissa luovutuksissa saatavien vastikkeiden käyttämisestä rahaston käyttötarkoituksen mukaan.

Eräät toimet varmuusvarastoinnissa olisi tarkoituksenmukaista yhtiöittää organisaation tehokkuuden vuoksi. Tällainen toimi olisi esimerkiksi eräiden nopeaa kiertoa vaativien materiaalien varastointi. Tätä koskevassa 3 momentissa on viitattu valtion liikelaitoksia koskeviin säännöksiin. Sama momentti koskisi myös hankintoja kansainvälisissä materiaalipörsseissä. Tällaiset sijoitukset olisivat eräissä tapauksissa tarkoituksenmukainen tapa turvata materiaalista huoltovarmuutta.

15 §. Pykälä koskee valtion talousarvion ulkopuolelle huoltovarmuusrahastoon rahoitettujen varojen käyttöä. Huoltovarmuusrahastosta katettaisiin kaikki tämän lain nojalla valtiolle aiheutuvat menot. Menot koostuisivat Huoltovarmuuskeskuksen palkkaus- ja käyttömenoista, huoltovarmuuteen liittyvän tutkimustoiminnan kuluista ja muista käyttömenon luonteisista eristä. Rahaston pääoma olisi sijoitettuna varmuusvarastoituihin tavaroihin sekä kiinteistöihin, rakennuksiin ja arvopapereihin 12 §:n mukaisesti.

Pykälän 2 momentti koskee lailla erikseen säädettäviä toimia, joiden menot katettaisiin huoltovarmuusrahastosta. Tällainen avustusten tyyppinen toiminta olisi usein vaihtoehto valti-

on omille hankinnoille ja kustannuksiltaan huomattavasti edullisempi. Tähän esitykseen liittyy turvavarastolain muutos, jolla turvavarastoinnin korkotuki ja varastointiavustus siirrettäisiin valtion talousarviosta huoltovarmuusrahastosta katettaviksi.

Erinäisiä säännöksiä

16 §. Lakia täydentäisi asetus, jossa säädettäisiin tarkemmin Huoltovarmuuskeskuksen toiminnasta sekä huoltovarmuusrahaston taloudesta. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

17 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

1.2. Turvavarastolaki

3, 7, 9, 10 ja 12 §. Turvavarastolakia tulisi yleisperusteluissa esitetyn mukaisesti muuttaa siten, että 3, 7, 9, 10 ja 12 §:ssä nykyisin kauppa- ja teollisuusministeriölle kuuluvat tehtävät siirrettäisiin Huoltovarmuuskeskukselle. Turvavarastolain nojalla myönnettävät turvavarastojen tilapäiset käyttöluvut jäisivät edelleen kauppa- ja teollisuusministeriön päätettäväksi.

Lisäksi 7 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa 1.1. kohdassa tarkoitettun lakiehdotuksen 15 §:n 2 momentin mukaisesti säädettäisiin turvavarastoinnin varastointiavustus katettavaksi valtion talousarvion ulkopuolella olevasta huoltovarmuusrahastosta.

5 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa 1.1. kohdassa tarkoitettun lakiehdotuksen 15 §:n 2 momentin mukaisesti säädettäisiin turvavarastoinnin korkotuki katettavaksi valtion talousarvion ulkopuolella olevasta huoltovarmuusrahastosta.

1.3. Tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilaki

12—14 §. Tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain mukaiset hallinto- ja valvontatehtävät siirrettäisiin esityksen mukaan kauppa- ja teollisuusministeriöstä Huoltovarmuuskeskukselle. Velvoitevarastointiin liittyvät poikkeusluopapäätökset säilyisivät edelleen kauppa- ja teollisuusministeriön tehtävänä.

1.4. Varmuusvarastointimaksusta annettu laki

1 §. Varmuusvarastointimaksusta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi maininta myös muusta huoltovarmuuden turvaamisesta aiheutuneista menoista.

5 §. Pykälän 9 kohdan mukaiset kauppa- ja teollisuusministeriölle kuuluvat tehtävät siirretäisiin Huoltovarmuuskeskukselle.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Asetuksella säädettäisiin tarkemmin Huoltovarmuuskeskuksen tehtävistä, organisaatiosta, henkilöstöstä ja sen ottamisesta, asioiden ratkaisemisesta, taloudesta sekä ohjauksesta ja valvonnasta. Huoltovarmuuskeskuksen toiminnasta annettaisiin yksityiskohtaiset määräykset työjärjestyksellä.

Puolustustaloudellisesta suunnittelukunnasta annettu asetus tulisi muuttaa siten, että siitä poistettaisiin puolustustalouden suunnittelukusta koskevat kohdat.

Valtion varmuusvarastointi on eräiltä osiltaan voimassa Ahvenanmaalla eräiden varmuusvarastoja koskevan lainsäädännön edellyttämien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun asetuksen (757/83) nojalla. Tämä asetus tulisi uusia siltä osin, että siinä viitattaisiin uuteen lainsäädäntöön.

Varmuusvarastointimaksusta annettua asetusta joudutaan mahdollisesti myös tarkistamaan siten, että varmuusvarastointimaksulla koottavien varojen käyttötarkoitus laajenisi.

Lisäksi valtion varmuusvarastoinnista annettu valtioneuvoston päätös (111/86) tulisi kumottavaksi.

Lisäksi kauppa- ja teollisuusministeriön päätös yritysten turvavarastointiin myönnettävien korkotukilainojen yleisistä ehdoista olisi uusittava vastaamaan uutta organisaatiota.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Valtion talousarvioesitys vuodelle 1993 on tarkoitus laatia edellytyksin, että laki huoltovarmuuden turvaamisesta tulisi voimaan vuoden alusta.

4. Säättämisjärjestys

Hallitusmuodon VI luvussa ei mainita valtion talousarvion ulkopuolisia rahastoja. Ennen maaliskuun 1 päivää 1992 olemassa olleet rahastot voivat olla olemassa entisessä laajuudessa ja entisin varojen käyttötarkoituksin. Huoltovarmuusrahasto jatkaisi nykyisen varmuusvarastorahaston toimintaa, mutta varojen käyttötarkoitusta laajennettaisiin. Lisäksi rahastolle perustettaisiin oma itsenäinen organisaatio. Näin ollen laki huoltovarmuuden turvaamisesta merkitsee poikkeusta hallitusmuodon säännöksistä ja se on säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki huoltovarmuuden turvaamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla, säädetään:

Lain tarkoitus ja tavoitteet

1 §

Tämän lain tarkoituksena on poikkeusolojen

varalta turvata väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömät taloudelliset toiminnot (*huoltovarmuus*).

2 §

Huoltovarmuuden turvaamiseksi kaikissa oloissa on luotava ja ylläpidettävä riittävä valmius hyödykkeiden tuottamiseksi sekä tuotannon, jakelun, kulutuksen ja ulkomaankaupan ohjaamiseksi.

Valtioneuvosto asettaa huoltovarmuudelle yleiset tavoitteet, joissa määritellään valmiuden taso ottaen huomioon väestön ja välttämättömän talouselämän sekä maanpuolustuksen vähimmäistarpeet.

Viranomaisten valtuuksista poikkeusoloissa säädetään valmiuslaissa (1080/91), väestönsuojelulaissa (438/58) ja puolustustilalaissa (1083/91).

Valtion varmuusvarastointi

3 §

Valtion varmuusvarastoja pidetään väestön toimeentulolle, elinkeinoelämän toiminnalle ja maanpuolustusta tukevalle tuotannolle välttämättömistä raaka-aineista ja tuotteista. Viljan varmuusvarastoinnista säädetään erikseen.

Varastojen käyttöön otosta päättää valtioneuvosto.

Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

4 §

Huoltovarmuuden kehittäminen ja varautumistoimien ylin johto kuuluu kauppa- ja teollisuusministeriölle.

Kukin hallinnonala kehittää huoltovarmuutta omalla toimialallaan siten kuin valmiuslain 40 §:ssä säädetään.

5 §

Huoltovarmuuden kehittämistä ja ylläpitoa varten on Huoltovarmuuskeskus.

Huoltovarmuuskeskus on hallinnollisesti kauppa- ja teollisuusministeriön alainen.

6 §

Huoltovarmuuskeskus kehittää julkishallinnon ja elinkeinoelämän yhteistyötä taloudellisessa varautumisessa, yhteensovittaa julkishallinnon taloudellisia varautumistoimia sekä hoitaa valtion varmuusvarastoinnin ja muut aseuksella säädetävät tehtävät.

Varmuusvarastoinnissa Huoltovarmuuskes-

kus noudattaa liikeperiaatteita ottaen huomioon huoltovarmuuden turvaamisen.

7 §

Huoltovarmuuskeskuksella on johtokunta, jonka tehtävistä, jäsenten määrästä ja asettamisesta säädetään asetuksella. Asetuksella voidaan säätää, että johtokunta toimii tiettyjä asioita käsitellessään supistetussa kokouksessa.

8 §

Huoltovarmuuskeskuksella on työsopimus-suhteinen ylijohtaja ja henkilöstö, joiden ottamisesta, irtisanomisesta, tehtävistä ja eduista säädetään asetuksella.

9 §

Huoltovarmuuskeskuksen kirjanpito on pidettävä kirjanpitolaissa (655/73) säädetyllä tavalla.

Tilintarkastuksesta ja tilinpäätöksen vahvistamisesta säädetään asetuksella.

10 §

Huoltovarmuuskeskus kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa, viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa koskevissa asioissa.

Huoltovarmuuden rahoittaminen

11 §

Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa on valtion talousarvion ulkopuolella oleva huoltovarmuusrahasto, johon tuloutetaan varmuusvarastointimaksusta annetun lain (1105/83) nojalla kannettava varmuusvarastointimaksu.

Varmuusvarastoitujen tavaroiden luovutuksista saatavat vastikkeet tuloutetaan huoltovarmuusrahastoon.

Huoltovarmuuskeskuksella on oikeus periä suoritteistaan maksuja, jotka tuloutetaan huoltovarmuusrahastoon. Huoltovarmuuskeskus määrää maksujen suuruuden noudattaen markkinoilla vallitsevaa hintatasoa.

12 §

Huoltovarmuusrahaston pääoman muodostavat varmuusvarastoissa olevat tavarat, sijoittamattomat varat sekä Huoltovarmuuskeskuk-

sen muu omaisuus ja saatavat. Varmuusvarastoitujen tavaroiden luovutuksessa syntynyt voitto tai tappio on otettava huomioon huoltovarmuusrahaston pääoman muutoksena.

Jos valtioneuvosto päättää lakkauttaa tai supistaa valtion varmuusvarastoja, on huoltovarmuusrahaston pääoma tai supistusta vastaava osa siitä tuloutettava valtion talousarvioon.

13 §

Huoltovarmuuden turvaamista varten voidaan huoltovarmuusrahastolle ottaa lainaa valtioneuvoston luvalla ja sen asettamilla ehdoilla enintään 600 miljoonaa markkaa. Lainan korot ja takaisinmaksu suoritetaan huoltovarmuusrahaston varoista.

14 §

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan varmuusvarastorahaston hallinnassa olevaa omaisuutta maa-alueineen sekä niillä sijaitsevine rakennuksineen ja laitteineen perustettavalle Huoltovarmuuskeskukselle.

Huoltovarmuusrahaston omistuksessa olevan kiinteän omaisuuden luovuttaminen tapahtuu sen mukaan kuin valtion maaomaisuuden luovuttamisesta erikseen säädetään. Kiinteistöjen tuotto ja niiden luovutuksista saatavat vastikkeet tuloutetaan huoltovarmuusrahastoon.

Huoltovarmuuskeskuksen omistamien osakkuuksien ja muiden sijoitusten osalta sovelle-

taan, mitä valtion liikelaitoksista annetun lain (627/87) 23 §:n 1—3 momentissa säädetään tai niiden nojalla määrätään.

15 §

Huoltovarmuusrahastosta katetaan Huoltovarmuuskeskuksen toiminnasta, valtion varmuusvarastoinnista ja muusta huoltovarmuuden turvaamisesta tämän lain nojalla aiheutuvat menot.

Lailla voidaan säätää, että huoltovarmuusrahaston varoista voidaan maksaa korkotukea ja avustuksia, sekä myönnetään lainoja tai maksetaan muita huoltovarmuuden turvaamisesta aiheutuvia menoja. Huoltovarmuuskeskuksen oikeudesta myöntää takauksia säädetään erikseen.

Erinäisiä säännöksiä

16 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

17 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan valtion varmuusvarastoista annettu laki (531/58) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

turvavarastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun turvavarastolain (970/82) 3 §:n 2 momentti, 7 §, 9 §:n 2 momentti, 10 § ja 12 §:n 3 ja 4 momentti sekä lisätään 5 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3 §

Huoltovarmuuskeskus tekee turvavarastoinnista määräaikaisen sopimuksen varaston perustavan turvavarastoijan kanssa. Sopimuksessa turvavarastoija sitoutuu perustamaan sovittun suuruisen ja laatuksen raaka-aine, tarvike-

tai tuotevaraston ja ylläpitämään sitä määräjän.

5 §

Turvavarastoinnin korkotuesta aiheutuneet menot maksetaan valtion talousarvion ulkopuolisen huoltovarmuusrahaston varoista.

7 §

Valtion talousarvion rajoissa voidaan turvavarastoijalle myöntää avustusta poikkeuksellisen suurten varastoisikustannusten kattamiseen. Avustuksen suorittaa vuosittain turvavarastoijalle Huoltovarmuuskeskus turvavarastointisopimuksessa määrättävällä tavalla.

Turvavarastoinnin varastointiavustuksesta aiheutuneet menot maksetaan valtion talousarvion ulkopuolisen huoltovarmuusrahaston varoista.

9 §

Huoltovarmuuskeskus voi jättää 1 momentissa tarkoitettun palautuksen osaksi tai kokonaan määräämättä, jos turvavaraston tämän lain tai turvavarastointisopimuksen vastainen käyttö on johtunut turvavarastoijan vähäiseksi katsottavasta huomaamattomuudesta tai jos palautuksen määrääminen muutoin olisi kohtuutonta.

10 §

Turvavarastoija on velvollinen antamaan

Huoltovarmuuskeskukselle tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

Huoltovarmuuskeskuksen määräämät henkilöt ovat oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia turvavarastoijan tiloissa turvavaraston suuruuden selvittämiseksi.

12 §

Huoltovarmuuskeskus voi purkaa turvavarastointisopimuksen kesken sopimuskauden varastoidun tavaran kotimaisen tuotannon käynnistymisen tai muun siihen verrattavan huoltovarmuuteen vaikuttavan syyn nojalla.

Jos turvavarastoija on tahallaan käyttänyt varastoitua tavaraa turvavarastointisopimuksen vastaisesti, Huoltovarmuuskeskuksella on oikeus kolmen kuukauden kuluessa rikkomuksen havaitsemisesta purkaa sopimus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

3.

Laki**tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain (303/83) 12 ja 13 § sekä 14 §:n I momentti seuraavasti:

12 §

Huoltovarmuuskeskuksen tehtävänä on huolehtia tämän lain täytäntöönpanosta ja vuosittain vahvistaa varastointivelvoitteiden määrät sekä valvoa velvoitevarastoja ja niiden käyttöä.

13 §

Varastointivelvollisen tulee antaa Huoltovarmuuskeskukselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Huoltovarmuuskeskuksen määräämät henkilöt ovat oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia va-

rastointivelvollisen tiloissa velvoitevaraston suuruuden selvittämiseksi.

14 §

Varastointivelvollisen velvoitteen alaisen hyödykkeen varasto ei saa alittaa Huoltovarmuuskeskuksen vahvistaman velvoitteen määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

4.

Laki**varmuusvarastointimaksusta annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan varmuusvarastointimaksusta 29 päivänä joulukuuta 1983 annetun lain (1105/83) 1 § ja 5 §:n 9 kohta, näistä 1 § sellaisena kuin se on 29 päivänä marraskuuta 1985 annetussa laissa (891/85), seuraavasti:

1 §

Varmuusvarastoinnista ja muusta huoltovarmuuden turvaamisesta valtiolle aiheutuvien menojen rahoittamiseksi on polttoaineista, eräistä raaka-aineista, tuotantotarvikkeista sekä eräistä muista varmuusvarastoinnin piiriin kuuluvista tuotteista suoritettava valtiolle varmuusvarastointimaksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Varmuusvarastointimaksua ei ole suoritettava:

9) tavarasta, joka toimitetaan varastoitavaksi turvavarasto-lain (970/82) nojalla tehdyn sopimuksen perusteella tai sellaiselle yritykselle, joka on sitoutunut varastoimaan tavaraa turvavarastolain nojalla tehdyn sopimuksen perusteella Huoltovarmuuskeskuksen riittäväksi katsoman määrän;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Naantalissa 26 päivänä kesäkuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pertti Salolainen*

2.

Laki**turvavarastolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun turvavarastolain (970/82) 3 §:n 2 momentti, 7 §, 9 §:n 2 momentti, 10 § ja 12 §:n 3 ja 4 momentti sekä
lisätään 5 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö tekee turvavarastoinnista määräaikaisen sopimuksen varaston perustavan turvavarastoijan kanssa. Sopimuksessa turvavarastoiija sitoutuu perustamaan sovituksen suuruisen ja laatuisen raaka-aine, tarvike- tai tuotevaraston ja ylläpitämään sitä määräajan.

Huoltovarmuuskeskus tekee turvavarastoinnista määräaikaisen sopimuksen varaston perustavan turvavarastoijan kanssa. Sopimuksessa turvavarastoiija sitoutuu perustamaan sovituksen suuruisen ja laatuisen raaka-aine, tarvike- tai tuotevaraston ja ylläpitämään sitä määräajan.

5 §

Turvavarastoinnin korkotuesta aiheutuneet menot maksetaan valtion talousarvion ulkopuolisen huoltovarmuusrahaston varoista.

7 §

Valtion tulo- ja menoarvion rajoissa voidaan turvavarastoijalle myöntää avustusta poikkeuksellisen suurten varastoimiskustannusten kattamiseen. Avustuksen suorittaa vuosittain turvavarastoijalle kauppa- ja teollisuusministeriö turvavarastointisopimuksessa määrättävällä tavalla.

Valtion talousarvion rajoissa voidaan turvavarastoijalle myöntää avustusta poikkeuksellisen suurten varastoimiskustannusten kattamiseen. Avustuksen suorittaa vuosittain turvavarastoijalle *Huoltovarmuuskeskus* turvavarastointisopimuksessa määrättävällä tavalla.

Turvavarastoinnin varastointiavustuksesta aiheutuneet menot maksetaan valtion talousarvion ulkopuolisen huoltovarmuusrahaston varoista.

9 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi jättää 1 momentissa tarkoitetun palautuksen osaksi tai kokonaan määräämättä, jos turvavaraston tämän lain tai turvavarastointisopimuksen vastainen käyttö on johtunut turvavarastoijan vähäiseksi katsottavasta huomaamattomuudesta, tai jos palautuksen määrääminen muutoin olisi kohtuutonta.

Huoltovarmuuskeskus voi jättää 1 momentissa tarkoitetun palautuksen osaksi tai kokonaan määräämättä, jos turvavaraston tämän lain tai turvavarastointisopimuksen vastainen käyttö on johtunut turvavarastoijan vähäiseksi katsottavasta huomaamattomuudesta, tai jos palautuksen määrääminen muutoin olisi kohtuutonta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Turvavarastoija on velvollinen antamaan kauppa- ja teollisuusministeriölle tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

Kauppa- ja teollisuusministeriön määräämät henkilöt ovat oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia turvavarastoijan tiloissa turvavaraston suuruuden selvittämiseksi.

10 §

Turvavarastoija on velvollinen antamaan *Huoltovarmuuskeskukselle* tämän lain *sekä* sen nojalla annettujen *säännösten ja* määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot.

Huoltovarmuuskeskuksen määräämät henkilöt ovat oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia turvavarastoijan tiloissa turvavaraston suuruuden selvittämiseksi.

12 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi purkaa turvavarastointisopimuksen kesken sopimuskauden varastoidun tavaran kotimaisen tuotannon käynnistymisen tai muun siihen verrattavan huoltovarmuuteen vaikuttavan syyn nojalla.

Mikäli turvavarastoija on tahallaan käyttänyt varastoitua tavaraa turvavarastointisopimuksen vastaisesti, kauppa- ja teollisuusministeriöllä on oikeus kolmen kuukauden kuluessa rikkomuksen havaitsemisesta purkaa sopimus.

Huoltovarmuuskeskus voi purkaa turvavarastointisopimuksen kesken sopimuskauden varastoidun tavaran kotimaisen tuotannon käynnistymisen tai muun siihen verrattavan huoltovarmuuteen vaikuttavan syyn nojalla.

Jos turvavarastoija on tahallaan käyttänyt varastoitua tavaraa turvavarastointisopimuksen vastaisesti, *Huoltovarmuuskeskuksella* on oikeus kolmen kuukauden kuluessa rikkomuksen havaitsemisesta purkaa sopimus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

3.

Laki

tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain (303/83) 12 ja 13 § ja 14 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Kauppa- ja teollisuusministeriön tehtävänä on huolehtia tämän lain täytäntöönpanosta ja vuosittain vahvistaa varastointivelvoitteiden määrät sekä valvoa velvoitevarastoja ja niiden käyttöä.

Huoltovarmuuskeskuksen tehtävänä on huolehtia tämän lain täytäntöönpanosta ja vuosittain vahvistaa varastointivelvoitteiden määrät sekä valvoa velvoitevarastoja ja niiden käyttöä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

13 §

Varastointivelvollisen tulee antaa kauppa- ja teollisuusministeriölle tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Kauppa- ja teollisuusministeriön määräämät henkilöt ovat oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia varastointivelvollisen tiloissa velvoitevaraston suuruuden selvittämiseksi.

Varastointivelvollisen tulee antaa *Huoltovarmuuskeskukselle* tämän lain ja sen nojalla annettujen *säännösten ja* määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot. *Huoltovarmuuskeskuksen* määräämät henkilöt ovat oikeutettuja suorittamaan tarkastuksia varastointivelvollisen tiloissa velvoitevaraston suuruuden selvittämiseksi.

14 §

Varastointivelvollisen veloitteen alaisen hyödykkeen varasto ei saa alittaa kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistaman veloitteen määrää.

Varastointivelvollisen veloitteen alaisen hyödykkeen varasto ei saa alittaa *Huoltovarmuuskeskuksen* vahvistaman veloitteen määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

4.

Laki**varmuusvarastointimaksusta annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan varmuusvarastointimaksusta 29 päivänä joulukuuta 1983 annetun lain (1105/83) 1 § ja 5 §:n 9 kohta, näistä 1 § sellaisena kuin se on 29 päivänä marraskuuta 1985 annetussa laissa (891/85), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Varmuusvarastoinnista valtiolle aiheutuvien menojen rahoittamiseksi on polttoaineista, eräistä raaka-aineista, tuotantotarvikkeista sekä eräistä muista varmuusvarastoinnin piiriin kuuluvista tuotteista suoritettava varmuusvarastointimaksua valtion varmuusvarastoista annetussa laissa (531/58) tarkoitettuun varmuusvarastorahastoon sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

1 §

Varmuusvarastoinnista *ja muusta huoltovarmuuden turvaamisesta* valtiolle aiheutuvien menojen rahoittamiseksi on polttoaineista, eräistä raaka-aineista, tuotantotarvikkeista sekä eräistä muista varmuusvarastoinnin piiriin kuuluvista tuotteista suoritettava valtiolle varmuusvarastointimaksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Varmuusvarastointimaksua ei ole suoritettava:

9) tavarasta, joka toimitetaan varastoitavaksi

9) tavarasta, joka toimitetaan varastoitavaksi

Voimassa oleva laki

turvavarastolain (970/82) nojalla tehdyn sopimuksen perusteella tai sellaiselle yritykselle, joka on sitoutunut varastoimaan tavaraa turvavarastolain nojalla tehdyn sopimuksen perusteella kauppa- ja teollisuusministeriön riittäväksi katsoman määrän; *eikä*

Ehdotus

turvavarastolain (970/82) nojalla tehdyn sopimuksen perusteella tai sellaiselle yritykselle, joka on sitoutunut varastoimaan tavaraa turvavarastolain nojalla tehdyn sopimuksen perusteella *Huoltovarmuuskeskuksen* riittäväksi katsoman määrän;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 . _____